

В результате острых инфекционных заболеваний может быть *порок сердца*. У этого человека *порочное поведение*.

Необходимо провести грань между словами *болеет* и *болит* (*кто* болеет, но *что* болит). *Я сама болею. У меня болит голова*.

Студентам предлагается подобрать медицинские слова и выделить их части. Например *боль, больной, больница, заболевание и т. д.; плеврит, гастрит, бронхит, бронхоаденит; бескровный, исцеление, вскрывать, сращивать, облучение, ухудшение*.

Работа со словообразующими элементами — одна из форм расширения словарного запаса студентов. Знакомя студентов со значением каждого слова, мы выделяем приставку, суффикс и окончание, то есть все те части, которые образуют новое слово.

Усвідомлено-практичний та комунікативний методи вивчення української мови як іноземної

Івлєва С. М.

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

м. Одеса, Україна

e-mail: svietlana.ivlieva74@mail.ru

У викладанні української мови як іноземної налічують значну кількість методів, що мають відмінний ступінь розповсюдження та різні теоретичні засади. Найефективнішими, на думку автора, є усвідомлено-практична та комунікативна методика. Метою статті є розкриття особливостей застосування зазначених методів у викладанні української мови іноземним студентам на різних стадіях вивчення мови.

Зауважимо, що в роботах попередників М. Іванова, Н. Титкова, А. Корміліцина, А. Суригіна, Р. Альберта, Б. Ананьєва ця тема набула певного висвітлення.

Відомому психологу Б. В. Беляєву належить розробка *усвідомлено-практичного* методу [1]. Згідно гіпотези автора, у взаємодії тих, хто займається вивченням мови, мова виступає основним засобом комунікації. В свою чергу,

спілкування (комунікація) є процесом творчим, в якому все відбувається спонтанно, не заплановано. І першорядним завданням викладача має бути сприяння розвитку мислення на «чужій» мові, відчування цієї мови. І лише безперервна практика, що формує досвід та навички, допомагає цьому процесу.

Студенти-іноземці мають опанувати рівночасно всі чотири види контактування – говоріння, письмо, читання, аудіювання. Для кращого пізнання мовної системи, мова має використовуватися усвідомлено та творчо. Змістовне наповнення навчально-методичних посібників повинно відповідати вимогам іноземних студентів до навчального процесу, бути пристосованим до їхніх потреб [4: 16-17].

Завдяки цьому формуються автоматизовані навички та звички, що дають змогу для досконалого оволодіння мовою. Подібні навички створюються завдяки безперервному потоку мовлення, усвідомленню базових дій, що створюють основу подібних звичок. Саме повторення виступає підмуром для іншомовної практики і має займати понад 85 % від часу навчання. Як твердить народна мудрість: «Повторення – мати вивчення». Відповідно, теоретичні реляції стосовно мови мають забирати близько 15 % навчального часу і розмірено поділяючись на протязі всіх занять.

За Б. В. Беляєвим, базовими для вивчення української мови як іноземної за допомогою усвідомлено-практичної методики є ряд методичних принципів. А саме:

- а) принцип активної комунікації або комунікативна спрямованість навчання;
- б) функціональний підхід до відбору і презентації мовного матеріалу;
- в) ситуативно-тематичний принцип організації мовного матеріалу;
- г) принцип концентричного розміщення мовного матеріалу;
- д) принцип врахування рідної мови учнів [1: 209-210].

Враховуючи розробки Б. В. Беляєва, викладачі мають змогу покращити рівень оволодіння українською мовою іноземцями.

В свою чергу, російський вчений Є. І. Пассов виступає одним із розробників *комунікативного методу* навчання [2; 3]. В основі даної методики виступає розуміння мови як вродженого процесу і, відповідно, її вивчення як природне явище. В даному разі, комунікативність аналізується не як методичний принцип, а як принцип методологічний, що формулює, як методичні принципи навчання, так і вибір загальнонаукових методів пізнання, які використовуються для структурування процесу навчання [4: 17].

В межах комунікативної методики навчання комунікативність перестає бути декларацією, а перетворюється на пояснювальний принцип побудови процесу навчання. Згідно Є. І. Пассова, комунікативний метод базується на наступних основоположних дидактичних і методичних принципах:

- а) мовленнєво-мисленнєвої активності – передбачає, що будь-який мовленнєвий матеріал активно використовується носіями мови в процесі спілкування;
- б) індивідуалізації – головний засіб створення мотивації при оволодінні мовою;
- в) функціональності – відповідно до цього принципу визначаються функції говоріння, читання, аудіювання і письма як засобу спілкування;
- г) ситуативності – передбачає визнання ситуації як базової одиниці організації процесу навчання іншомовного спілкування;
- д) новизни – забезпечує підтримку інтересу до оволодіння іноземною мовою, формування мовленнєвих навичок, розвиток продуктивності й динамічності мовленнєвих умінь [3].

Погоджуючись із сучасною дослідницею Ю. О. Трубніковою, зауважимо, що провідними прерогативами комунікативної методики є:

- стрімке подолання мовного бар'єру;
- вивчення української мови як іноземної з початкового рівня;
- навчання без використання мови-посередника;
- вживання мови в життєвих ситуаціях [5: 29].

Отже, підсумовуючи вище зазначене, в процесі вивчення української мови як іноземної найбільш ефективними розкриваються комунікативна та усвідомлено-практична методики, які дають можливість за невеликий строк розвинути опорну комунікативну компетенцію. Помітне значення має робота з опрацювання матеріалів лексичного типу та розвиток навичок мовного розуміння на слух.

Література:

1. Беляев Б. В. Очерки по психологии обучения иностранным языкам. – М.: Просвещение, 1965. – 229 с.
2. Пассов Е. И. Коммуникативный метод обучения иноязычному говорению. – М.: Просвещение, 1985. – 223 с.
3. Пассов Е. И. Основы коммуникативной методики обучения иноязычному общению. – М. Русский язык, 1989. – 276 с.
4. Сокіл Б. Методи вивчення української мови як іноземної та їх характеристика / Б. Сокіл // Теорія і практика викладання української мови як іноземної. – 2007. – Вип. 2. – С. 14–18.
5. Трубнікова Ю. О. Застосування комунікативної методики як однієї з найефективніших методик при викладанні української мови іноземним студентам на підготовчому відділенні / Ю. О. Трубнікова // Вісник Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля. Серія «педагогіка і психологія». – 2013. – № 1 (5) 26. – С. 26-30.

**Организация подачи языкового материала на занятиях по РКИ
в условиях технического вуза**

Калуцкая И.Н., Лищенко И.Б., Макеева И.Б

*Национальный университет кораблестроения имени адм. Макарова
г. Николаев, Украина*

e-mail: irynd.kalutska@nuos.edu.ua

В настоящее время в наших вузах активно ведется работа по интенсификации процесса обучения русскому языку иностранных студентов как ближнего, так и дальнего зарубежья. Это требует создания особых подходов к обучению, оптимизирующих процесс овладения предметом. Большое значение придается поиску более эффективных путей совершенствования интеллектуального и профессионального развития личности будущего специалиста.

Лучшим средством организации в подаче языкового материала является текст как основная единица обучения, оптимальная единица преподавания языка. На кафедре современных языков НУК нами было разработано учебное